

Miljøministeriet
Skov- og Naturstyrelsen

Rapport fra Lauritsen-udvalget

Udvalget vedrørende vurdering
af natur- og miljøreguleringen
i Sønderjyllands og Ribe Amter

Rapport fra Lauritsen-udvalget

Udvalget vedrørende vurdering af natur- og miljøreguleringen i Sønderjyllands og Ribe Amter
2004

ISBN: 87-7279-564-6

Rapporten og dens bilag kan læses på: www.skovognatur.dk

Indholdsfortegnelse

1. Indledning.....	5
2. Udpejning af habitatområder.....	7
3. Naturbeskyttelseslovens § 3.....	9
4. Naturbeskyttelsesloven i øvrigt	
4.1. Beskyttelse af sten- og jorddiger.....	12
4.2. Sagsbehandlingstider i fredningssager.....	12
4.3. Gebyrer klagesager.....	13
4.4. Fredningsinstituttet.....	14
5. Forholdet mellem naturbeskyttelsesloven og vandløbsloven.....	15
6. Anden lovgivning	
6.1. VVM i forbindelse med husdyrbrug.....	17
6.2. Vandløbs udløb i Vadehavet.....	17
6.3. Regelforenkling i øvrigt.....	17
6.4. Spørgsmål i relation til Vadehavet.....	18
6.5. Regionplanlægning.....	18
7. Udvalgets afsluttende drøftelse.....	19
8. Liste over baggrundsmateriale ud over det, der er vedlagt som bilag til rapporten.....	20
 Bilag.....	 21

1. Indledning

Miljøministeren nedsatte i februar 2002 Udvalget vedrørende vurdering af natur- og miljøreguleringen i Sønderjyllands og Ribe Amter – Lauritsen-udvalget. Medlemmer til udvalget blev udpeget over sommeren og udvalget startede sit arbejde i efteråret 2002.

Formålet med udvalgets arbejde har været at kortlægge de internationale forpligtelser og nationale regler inden for natur- og miljøområdet, der gælder i Sønderjyllands Amt, Ribe Amt og i Vadehavsregionen – herunder klargøre konsekvenser af eksisterende regulering – og på den baggrund vurdere mulighederne for forenklinger og større klarhed.

Udvalget fik følgende opgaver:

- 1) Kortlægning og klarlægning af internationale forpligtelser på Skov- og Naturstyrelsens område (herunder internationale konventioner, EU-reguleringer og Vadehavssamarbejdet) samt national lovgivning og regler i øvrigt på Skov- og Naturstyrelsens område og opfølgningen heraf – herunder klargøring af konsekvenser af eksisterende regulering.
- 2) Vurdering af muligheder for forenklinger og ændringer.
- 3) Fremlæggelse af et nyt konkret forslag til habitatområdeudpegning i Sønderjyllands Amt (Brede Å og Vidå).
- 4) Vurdere konsekvenserne af § 3-beskyttelsen i de to amter i forhold til Danmarks internationale forpligtelser og stille forslag til evt. tilpasning af beskyttelsen.

Udvalgsarbejdet har haft et regionalt sigt, men kan samtidig virke som et "landslaboratorium" for problemstillinger og løsningsmuligheder af en mere generel, national karakter.

Lauritsen-udvalget fik følgende sammensætning:

Thomas Lauritsen, Formand.

Thyge Nielsen, Ribe Amtsråd.

Sinne Rasmussen, Ribe Amtsråd.

Jens Andresen, Sønderjyllands Amtsråd.

Eva Roth, Sønderjyllands Amtsråd.

Svend Ole Gammelgård, Kommuneforeningen i Sønderjyllands Amt.

Tage E. Jacobsen, Kommuneforeningen i Ribe Amt.

Hans Sommer Møller, Landboforeningerne.

Erik O. Petersen, Dansk Familielandbrug.

Oluf Stenrøjl Kristensen, Danmarks Fiskeriforening.

Egon Jensen, Kyst, Land og Fjord.

Svend Kristiansen, Friluftsrådet.

Uffe Eskildsen, Danmarks Naturfredningsforening.

Martin Iversen, Dansk Ornitologisk Forening.

Hans Chr. Fuglsang, Danmarks Jægerforbund.

Niels Ole Johansson, Danmarks Sportsfiskerforbund.

Fedder Peter Hindrichsen, Bund Deutscher Nordschleswiger.

Peter Pørksen, udpeget af miljøministeren.

Jane Lund Henriksen, udpeget af Miljøministeren.

Sekretariat

Peter Ilsøe, Skov-og Naturstyrelsen.
Elisa Jørgensen, Skov- og Naturstyrelsen.
Jonna Larsen, Skov- og Naturstyrelsen.
Samt bistand fra Skov- og Naturstyrelsens fagkontorer.

Udvalget har afholdt i alt 12 møder og to besigtigelser i marken.

Udvalgets konkrete hovedopgaver har ifølge kommissoriet været udpegning af habitatområder omkring Brede Å og Vidåen til beskyttelse af snæbel samt vurdering af konsekvenserne af beskyttelsen efter naturbeskyttelseslovens § 3 i de to amter i forhold til Danmarks internationale forpligtelser, herunder stille forslag til evt. tilpasning af beskyttelsen.

Derudover har udvalget drøftet en lang række emner af mere generel karakter samt forenklinger i forhold til natur – og miljølovgivningen, samt emner, der er mere specifikke for Sønderjylland og Ribe.

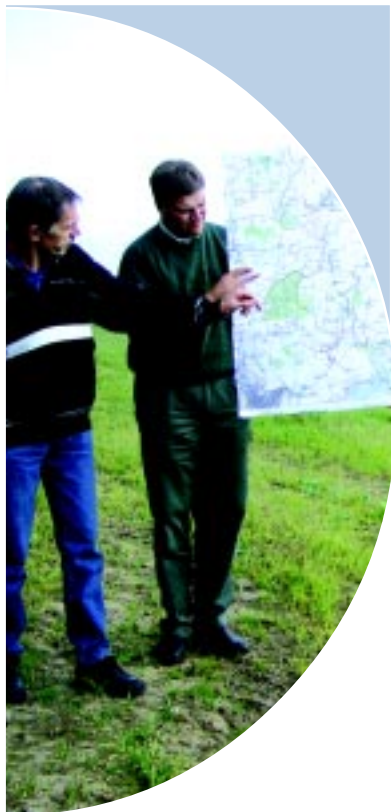
Som baggrund for drøftelserne er der for hvert emne udarbejdet et faktablad og andet materiale. Disse faktablade og andet materiale er vedlagt rapporten som bilag. Derudover har udvalgets medlemmer modtaget den relevante lovgivning og vejledninger m.v. på området samt direktiver m.v.

Nedenfor gennemgås de emner, der har været behandlet, hvad udvalgets konklusioner er blevet, og hvad der videre er sket. Udvalget har løbende afrapporteret til miljøministeren. Afrapporteringerne fra udvalget vedlægges som bilag. Miljøministerens svar på udvalgets anbefalinger vedlægges ligeledes.

Bilag:

Udvalgets kommissorium.

2. Udpegning af Habitatområder

Udvalget har efter kommissoriet haft til opgave at foreslå en supplerende udpegning af habitatområder i Vidå og Brede Å til beskyttelse af snæbel. Snæbel er en prioriteret art på habitatdirektivets bilag II. Bortset fra nogle spredte forekomster i Nordtyskland findes den nuværende verdensbestand af snæbel i Sønderjyllands og Ribe Amter.

Som baggrund for drøftelserne har ligget de relevante EU-direktiver, dansk lovgivning m.v., som er gennemgået for udvalget og drøftet på møderne. Til brug for drøftelsen er udarbejdet notat med det historiske forløb i sagen. Udvalget har indhentet oplysninger og informationer om habitatdirektivet og snæbel på møderne.

Kammeradvokaten har gennemgået forpligtelserne efter habitatdirektivet og den domspraksis ved EU-domstolen, som dels ligger til grund for selve udpegningen af habitatområder, dels er baggrunden for, at skabe en mere præcis retlig ramme for implementeringen af direktivet i dansk ret.

Sekretariatet har undersøgt hvordan biotopsbeskyttelse og habitatudpegning er implementeret i Slesvig-Holsten og udarbejdet en rapport til udvalget herom.

Udvalget er desuden gjort bekendt med en national handlingsplan for snæbel udarbejdet af Sønderjyllands Amt, Ribe Amt og Miljøministeriet, offentliggjort april 2003.

Udvalget har efter behandlingen af emnet lagt til grund, at Danmark er forpligtet til at udpege beskyttede områder af hensyn til snæbel, og at udpegningerne indenfor snæblens naturlige udbredelsesområde skal indeholde de områder, der ud fra en videnskabelig synsvinkel er af betydning for bevaring og genopretning af gunstig bevaringsstatus for arten, herunder relevante vandløbsstrækninger i såvel Brede Å som Vidå systemet.

Udvalget har lagt den nationale forvaltningsplan for snæbel til grund for sit forslag til afgrænsning af de supplerende udpegninger og forudsætter således, at forbedringer i Vidå-systemet og i Brede Å prioriteres højt ved gennemførelsen af forvaltningsplanen.

Et flertal i udvalget har indstillet følgende til ministeren:

- Udvalget anerkender, at det i henhold til kravene i habitatdirektivet er nødvendigt at foretage udpegning af habitatområder til beskyttelse af snæbel i Brede Å og Vidå-systemet.
- Udvalget har lagt vægt på at udpegningerne begrænses til det nødvendige af hensyn til snæbel, idet habitatdirektivets krav til udpegninger er opfyldt for de øvrige naturtyper og arter, der tidligere har indgået i udpegningsforslagene.
- Udvalget anbefaler, at ministeren lægger udvalgets forslag til supplerende udpegning af habitatområder – jf. vedlagte kortbilag – til grund for det videre arbejde med et udpegningsforslag til Kommissionen.
- Udvalget opfordrer til, at de konkrete snæbelprojekter i forvaltningsplanen gennemføres inden for en 5-7 års periode med en sikker finansiering.
- Udvalget vurderer en genslyngning af det nedre løb af Brede Å som relativt kostbar. Udvalget anbefaler derfor, at man i forbindelse med en indsatsplanlægning snarest får belyst mulige tiltag i Brede Å til gavn for snæblen og deres konsekvenser for omgivelserne med vægt på at mindske sandvandringen samt at det

undersøges, om etablering et "forsinkelsesbassin" i form af et stort sandfang kan erstatte en egentlig gensnoning af åens nedre løb.

- Repræsentanterne for landbruget har tilsluttet sig udvalgets rapport under den forudsætning, at de foreslåede alternativer til en gensnoning af Brede Å's nedre løb vil være tilstrækkelige til at sikre gunstig bevaringsstatus for snæbel.
- Udvalget anbefaler endvidere, at det vurderes, hvor projekter til sikring af gunstig bevaringsstatus for snæbel kan gennemføres billigst og mest effektivt på de udpegede vandløbsstrækninger.
- Udvalget opfordrer endvidere ministeren til at arbejde for at der ikke opstår konsekvenser for oplandet af habitatforvaltningen.

Udvalgets forslag omfatter i alt ca. 70 km vandløb i Vidåsystemet og ca. 30 km vandløb i Brede Å.

Et medlem af udvalget har taget forbehold overfor udpegning af områder, hvor snæbelen i dag ikke har adgang på grund af spærringer.

Miljøministeren har godkendt forslaget til udpegning til udsendelse i officiel høring. Forslaget er udsendt til høring den 11. marts 2004 med frist for høringsparterne til at svare den 6. maj. 2004.

Bilag:

- Notits af 3. marts 2003 til Lauritsen-udvalget med samling af materiale om habitatudpegning for snæbel m.v.
- Notat af 23. april 2003 om Habitatområde for Snæbel i sønderjyske vandløb. Status og konsekvenser.
- Notits af 28. februar 2003 til Lauritsen – udvalget med rapport fra møde i Kiel den 7. februar 2003 om biotopsbeskyttelse og habitatudpegninger i Slesvig–Holsten.
- Formandens brev af 19. december 2003 med udvalgets rapport og forslag til udpegninger.

3. Naturbeskyttelseslovens § 3

Udvalget har i henhold til kommissoriet haft til opgave, at vurdere konsekvenserne af § 3 – beskyttelsen i de to amter i forhold til Danmarks internationale forpligtelser og stille forslag om evt. tilpasning af beskyttelsen.

Naturbeskyttelseslovens § 3 har været behandlet i forhold til beskyttelse af ferske enge generelt og specielt i forhold til marsken.

Som baggrund for drøftelserne har udvalget modtaget følgende materiale:

- Regeringens redegørelse "Danmarks natur" fra oktober 2002.
- Notat af 24. oktober 2002 om EU naturbeskyttelsesforpligtelser og beskyttelse af vedvarende græsarealer i marsken.
- Notat af 22. oktober 2002 om undersøgelse af udviklingen i permanente græsarealer i marsken i EF- fuglebeskyttelsesområder i Ribe og Sønderjyllands Amter.
- Faktablad af 29. oktober 2002 om beskyttelsen af ferske enge i marsken – naturbeskyttelseslovens § 3.
- Notat om forekomst af yngle – og trækfugle i EF – fuglebeskyttelsesområder i Vadehavets marsk, Danmarks Miljøundersøgelser, december 2002.
- Redegørelse af 3. december 2002 fra Sønderjyllands Amt for registrering af § 3-enge i marsken i Sønderjyllands Amt.
- Redegørelse af 3. december 2002 om naturbeskyttelseslovens § 3 og ferske enge i Ribe – marsken samt anvendelse af MVJ – Aftaler.
- Notat af 24. april 2003 om ferske enge.
- Derudover den relevante lovgivning, direktiver, konkrete afgørelser på området m.v.

Drøftelserne har taget udgangspunkt i de internationale forpligtelser, hvor udvalget finder at § 3 er et vigtigt, men ikke tilstrækkeligt middel til opfyldelse af Danmarks internationale forpligtelser.

Drøftelserne har desuden taget udgangspunkt i, at beskyttelsen ikke må forringes, samt i retssikkerhedsmæssige aspekter.

Udvalget anbefaler, at frivillige aftaler indgår som et af flere væsentlige elementer i den fremtidige naturforvaltning i de internationale beskyttelsesområder.

Omkring spørgsmålet om **beskyttelse af ferske enge i marsken** efter naturbeskyttelseslovens § 3 har udvalget anbefalet ministeren, at der sker en præcisering af kriterierne for registrering af ferske enge i marsken. Det drejer sig om præcisering af plante- og fugtighedskriterierne.

Miljøministeren har tiltrådt anbefalingen og bedt amterne om at lægge disse kriterier til grund ved den fremtidige administration af § 3 i forhold til ferske enge i marsken.

Omkring den **generelle beskyttelse af ferske enge i henhold til naturbeskyttelseslovens § 3**, har udvalget haft grundige diskussioner om administration m.v. herunder også om mulighederne for at udskille kulturengene fra beskyttelsen i § 3.

På baggrund af udvalgets drøftelser vedr. naturbeskyttelseslovens § 3, ferske enge har udvalget draget følgende konklusioner:

- Naturbeskyttelsesniveauet må ikke sænkes.
- Det har været overvejet, hvorvidt der af retssikkerhedsmæssige hensyn burde ske en omregistrering/udpegning og udsondring af de beskyttede naturenge fra kulturengene.
- De beskyttede ferske naturenge bør fortsat defineres ud fra kriterierne om vegetation, beliggenhed i landskabet, fugtighed, drift og størrelse.
- I tilfælde af uenighed mellem amterne og lodsejerne, om et areal er omfattet af § 3 eller en aktivitet kræver dispensation, vil landmændenes driftshistoriske oplysninger til forvaltningen som udgangspunkt blive lagt til grund, med mindre disse oplysninger er i klar uoverensstemmelse med kriterierne i øvrigt.
- Hvis der ved den samlede vurdering af, om et areal er omfattet af § 3, foreligger betydelig usikkerhed om, hvorvidt engkriterierne er opfyldt, bør retssikkerhedsaspektet tillægges afgørende vægt.
- SFL-områder bør udpeges, så de omfatter §3 områder, herunder natur- og kulturrenge og MVJ-støtteordninger bør udformes, så det er muligt for lodsejerne at indgå frivillige aftaler med rimelige tilskud til ekstensiv græsning og slet af kulturrenge.
- Større sammenhængende områder med både kultur- og naturenge og dyrkede marker med "engpotentialer", hvor samfundet har en interesse i, at dyrkningen ekstensiveres, bør udlægges af amterne som led i regionplanlægningen på baggrund af naturplanlægning, områder med naturinteresser, biologiske korridorer eller lignende initiativer. Fremtidig drift af områderne aftales med lodsejerne bl.a. gennem anvendelse af støtteordninger mv.

På baggrund af ovenstående anbefaler udvalget følgende:

- Miljøministeren opfordres til at tage kontakt til fødevarerministeren med henblik på at styrke støttemulighederne for enge og græsmarker.
- Da en udpegning og udsondring af kulturrengene vil være meget ressourcekrævende, anbefales i stedet følgende procedure:
- Amterne skal orientere lodsejerne om hvilke dele af deres areal, der er registreret som beskyttet af § 3 efter de nuværende retningslinier.
- Såfremt lodsejerne på denne baggrund ønsker det, kan de konkret få udpeget hvilke arealer, der er omfattet af § 3. Dette bør kunne ske inden for en kort frist ved henvendelse hos amtet.
- Udpegningen skal finde sted på grundlag af et præciseret fugtighedskriterium som beskrevet i bilag 1.
- Fødevarerministeriet og Miljøministeriet opfordres til, at der i forbindelse med vurderingen af VMP III projekter lægges vægt på, at disse arealer placeres i tilknytning til beskyttede ferske enge.

Repræsentanten for Ribe Amt har ikke fundet, at de foreslåede tiltag løser det problem, som Ribe Amt har i forbindelse med administrationen af § 3 i forhold til de ferske enge.

Miljøministeren har i brev af 9. december 2003 oplyst, at regeringen i "Handlingsplan for biologisk mangfoldighed og naturbeskyttelse i Danmark 2004-2009" har foreslået en række tiltag, der understøtter samspillet mellem beskyttelsen og benyttelsen af de ferske enge.

Derudover har miljøministeren oplyst, at der i november 2003 er blevet nedsat et tværministerielt udvalg under ledelse af Fødevarerministeriet. Udvalget skal blandt andet overveje, hvordan indsatsen for natur og miljø kan understøtte en bæredygtig udvikling i landdistrikterne især med focus på sikring af vandmiljøet og øget plads til naturen og den biologiske mangfoldighed. Miljøministeriet deltager i dette udvalg og vil sørge for at udvalget bliver orienteret om Lauritsen-udvalgets anbefalinger, således at disse kan indgå i overvejelserne.

Omkring spørgsmålet om orientering af alle lodsejere om, hvilke dele af deres areal, der er registreret som beskyttet efter § 3 vil ministeren overveje fordelene ved en sådan ordning.

Bilag:

- Notat af 24. oktober 2002 om EU naturbeskyttelsesforpligtelser og beskyttelse af vedvarende græsarealer i marsken.
- Notat af 22. oktober 2002 om undersøgelse af udviklingen i permanente græsarealer i marsken i EF- fuglebekyttelsesområder i Ribe og Sønderjyllands Amter.
- Faktablad af 29. oktober 2002 om beskyttelsen af ferske enge i marsken – naturbeskyttelseslovens § 3.
- Redegørelse af 3. december 2002 fra Sønderjyllands Amt for registrering af § 3-enge i marsken i Sønderjyllands Amt.
- Redegørelse af 3. december 2002 om naturbeskyttelseslovens § 3 og ferske enge i Ribe – marsken samt anvendelse af MVJ – Aftaler.
- Notat af 24. april 2003 om ferske enge.
- Formanden brev af 5. marts 2003 med udvalgets konklusioner og anbefalinger omkring den inddigede marsk i Ribe og Sønderjyllands Amter.
- Miljøministerens brev af 28. april 2003 til formanden.
- Formandens brev af 16. oktober 2003 med konklusioner og anbefalinger omkring naturbeskyttelseslovens § 3 i relation til ferske enge.
- Miljøministerens brev af 9. december 2003 til formanden.

4. Naturbeskyttelsesloven i øvrigt

4.1. Beskyttelse af sten- og jorddiger

Udvalget har ønsket at drøfte spørgsmål om behandling af sager om sten- og jorddiger på baggrund af konkrete eksempler i området, hvor man fandt det vanskelig at definere et dige nøjagtigt.

Spørgsmålet blev taget op af bl.a. retssikkerhedsmæssige grunde.

Til brug for behandling af spørgsmålet har udvalget modtaget faktablad af 8. april 2003 fra Kulturarvstyrelsen om digebeskyttelse – naturbeskyttelseslovens § 4.

Udvalget har i forbindelse med behandlingen af spørgsmålet besøgt to konkrete eksempler i Sønderjyllands Amt.

På baggrund af drøftelsen har udvalget anbefalet, at det ved en kommende revision af lovgivningen på området bliver et krav, at digebeskyttelsen fastlægges på baggrund af en egentlig gennemgang, vurdering og registrering af de beskyttede diger, hvor man fastlægger beskyttelsen ud fra kulturelle, biologiske og landskabelige forhold. Derudover peger udvalget på, at det kunne overvejes at stille krav om etablering af nyt dige som erstatningsbiotop i forbindelse med dispensationer.

Miljøministeren har med brev af 17. december 2003 videresendt udvalgets anbefaling til Kulturministeren.

Bilag:

- Kulturarvstyrelsens faktablad af 8. april 2003 om digebeskyttelse – naturbeskyttelseslovens § 4
- Formandens brev af 25. november 2003 med udvalgets konklusioner og anbefalinger.
- Miljøministeren brev af 17. december 2003 til kulturministeren.

4.2. Sagsbehandlingstider i fredningssager

Udvalget har af retssikkerhedsmæssige grunde ønsket at drøfte sagsbehandlingstiderne i fredningssager, herunder om der var forenklinger, der kunne nedbringe sagsbehandlingstiden.

Til brug ved behandlingen af spørgsmålet har udvalget modtaget notits af 21. november 2002 vedrørende sagsbehandlingstider i fredningssager med oversigt over udviklingen i sagsbehandlingstiderne siden naturbeskyttelseslovens ikrafttræden i 1992.

Udvalget er opmærksom på, at det er et spørgsmål, der er politisk opmærksomhed omkring. Udvalget lægger vægt på, at fredningsforslag er genstand for en grundig sagsbehandling, der inddrager offentligheden og alle relevante parter.

Udvalget finder dog at hensynet til de berørte lodsejere tilsiger, at der træffes yderligere foranstaltninger for at nedbringe sagsbehandlingstiden,

Udvalget har derfor anbefalet miljøministeren at den samlede sagsbehandlingstid på fredningssager ikke må overstige 3. år. Ved overskridelsen af fristen bør retsvirkningen være, at fredningsforslaget bortfalder.

Samtidig anbefaler udvalget, at der i forretningsordenen for fredningsnævn og naturklagenævn suppleres, så der er bedre mulighed for at sikre fremdriften i fredningssagerne.

Miljøministeren har i det fremsatte forslag til ændring af naturbeskyttelsesloven foreslået, at et fredningsforslag bortfalder, hvis fredningsnævnet ikke 2 år efter fredningssagen er rejst, har afgjort sagen. Fristen kan i særlige tilfælde forlænges med op til 2 år.

Bilag:

- Notits af 21. november 2002 vedrørende sagsbehandlingstider i fredningssager med oversigt over udviklingen i sagsbehandlingstiderne siden naturbeskyttelseslovens ikrafttræden i 1992.
- Formandens brev af 12 marts 2003 med udvalgets anbefalinger vedrørende sagsbehandlingstider i fredningssager.
- Miljøministerens brev af 9. april 2003.

4.3. Gebyrer klagesager

Udvalget har ønsket at drøfte spørgsmål om indførelse af gebyr på klagesager til naturklagenævnet med henblik på at afskære ubegrundede klager.

Til brug for behandlingen af spørgsmålet har udvalget modtaget notat af 10. april 2003 om indførelse af gebyrer.

Efter drøftelse af spørgsmålet har et flertal i udvalget anbefalet miljøministeren at der indføres et klagegebyr i forbindelse med klager til Naturklagenævnet i størrelsesordenen 1000 kr. Det er forudsat, at gebyret tilbagebetales, hvis klager får medhold, og at visse typer sager ikke pålægges klagegebyr.

Forslaget om indførelse af et klagegebyr er begrundet i et ønske om at nedbringe antallet af klagesager.

Mindretallet finder bl.a. at adgangen til at få en afgørelse bedømt af en klageinstans er en demokratisk ret og stiller sig tvivlende overfor, om et gebyr, som det foreslåede vil ændre klagemønstret.

Miljøministeren har udarbejdet Bekendtgørelse nr. 47 af 20. januar 2004 om gebyr for indbringelse af klager for Naturklagenævnet. Der er hermed indført et gebyr på 500 kr. for behandling af klager over afgørelser efter love om naturbeskyttelse – råstoffer – planlægning – kolonihaver og om beskyttelsen af de ydre koge i Tøndermarsken. Enkelte bestemmelser i lovene er undtaget, f.eks. fredningsafgørelser og ekspropriative indgreb. Såfremt klager får helt eller delvis medhold i klagen tilbagebetales gebyret.

Bilag:

- Notat af 10. april 2003 om indførelse af gebyrer.
- Formandens brev af 13. juni 2003 med udvalgets konklusioner.
- Miljøministerens svar af 22. september 2003.

4.4. Fredningsinstituttet – spørgsmål om rejsningsret og evt. behov for kriterier for rejsning af fredningssag

På baggrund af de spørgsmål der er rejst omkring fredningssager har udvalget fundet det relevant også at vurdere sagsgangen i en fredningssag, herunder rejsningsretten m.v.

Til brug ved behandlingen af spørgsmålet har udvalget modtaget faktablad af 3. april 2003 om fredningsinstituttet med bilag.

På baggrund af drøftelsen har udvalget konkluderet, at udvalget ikke fandt anledning til at foreslå ændringer i forhold til den gældende procedure for behandling af fredningssager. Udvalget finder, at de kriterier, der er fastlagt i fredningshandlingsplanen fra 1992, er tilfredsstillende og kan endvidere støtte Wilhjelmudvalgets anbefalinger, især at der arbejdes på at præcisere trusselskriteriet.

Udvalget har dog fundet, at det er vigtigt, at understrege vigtigheden af det lokale engagement i fredningssagerne.

Bilag:

- Faktablad af 3. april 2003 om fredningsinstituttet med bilag.
- Formandens brev af 13. oktober 2003 med udvalgets konklusioner omkring fredningsinstituttet.
- Ministerens brev af 6. november 2003.

5. Forholdet mellem naturbeskyttelsesloven og vandløbsloven

Udvalget har ønsket at drøfte spørgsmålet i lyset af en række konkrete sager i området for at give deres bud på forenklinger m.v. til det Vandløbsudvalg, der er nedsat miljøministeren for analyse og udarbejdelse af vandløbsregulativer og vandløbsvedligeholdelse i Nordjyllands Amt, jf. herved også kommissoriet.

Til brug ved drøftelsen af spørgsmålet har udvalget modtaget faktablad af 23. januar 2003 om forholdet mellem vandløbsloven og naturbeskyttelsesloven i relation til forvaltning af vandløb og Skov- og Naturstyrelsens notat af 26. maj 2003 om vandløbsregulativer og -vedligeholdelse.

Udvalget har drøftet ligestillingen mellem vandafledning- og miljøinteresser i vandløbsloven. Udvalget anbefaler miljøministeren, at det bør sikres, at ingen af de to formål bør kunne tilsidesætte det andet i den daglige forvaltning af vandløbene, uden at der gennemføres en vandløbssag efter de samme principper som en regulerings-sag.

Udvalget konstaterer, at regulativmæssig oprensning af visse vandløb efter en periode med mangelfuld vedligeholdelse kan kræve dispensation efter naturbeskyttelseslovens § 3.

Udvalget finder samtidigt, at hvis et vandløb ved oprensning bliver større, end regulativet foreskriver, og dermed kan føre mere vand, bør denne tilstand ikke kunne opretholdes, uden at der gennemføres en vandløbssag.

Udvalget finder derfor, at det af retssikkerhedsmæssige grunde i lovgivningen bør sikres, at en fravigelse af vandløbsregulativerne ikke kan gøres permanent uden gennemførelse af en sag efter de samme principper som en regulerings-sag, hvor de berørte parter har lejlighed til at gøre deres holdninger gældende. Det bør gælde både i de tilfælde, hvor vandføringsevnen er blevet for lille i forhold til regulativet, og i de tilfælde, hvor den er blevet for stor.

Udvalget anbefaler desuden, at der i lyset af den kommende kommunalreform ses på myndighedsstrukturen på området, at der stilles krav om regelmæssige revisioner af vandløbsregulativerne med henblik på, at disse passer til de faktiske forhold, samt at det sikres, at regulativerne overholdes og endelig at der tilvejebringes klage-mulighed til et domstolslignende organ.

Et flertal i udvalget anbefaler miljøministeren, at der foretages en nærmere analyse af et forslag om at overføre naturbeskyttelseslovens bestemmelser om vandløb til vandløbsloven, herunder om en overførsel af reglerne vil kunne indebære en forenklet administration og en mere reel ligestilling af hensynene til vandafledning og til natur og miljø, uden at beskyttelsesniveauet ændres.

Et mindretal i udvalget har tilkendegivet at en sådan regeloverførsel ikke vil kunne ske uden at der sker sænkelse af beskyttelsesniveauet. Det er mindretallets opfattelse, at lovgivning om naturbeskyttelse først og fremmest skal ske i naturbeskyttelsesloven.

Udvalgets konklusioner og anbefalinger er desuden sendt til Vandløbsudvalget.

Bilag:

- Faktablad af 23. januar 2003 om forholdet mellem vandløbsloven og naturbeskyttelsesloven i relation til forvaltning af vandløb
- Notat af 26. maj 2003 om vandløbsregulativer og -vedligeholdelse.
- Formandens brev med udvalgets konklusioner og anbefalinger.

6. Anden Lovgivning

6.1. VVM i forbindelse med husdyrbrug

Udvalget har ønsket at behandle spørgsmålet med henblik på at vurdere, om der er behov for forenklinger m.v.

Til brug ved behandlingen af spørgsmålet har udvalget modtaget notat/faktablad af 17. september 2003 om VVM i relation til husdyrbrug.

Notatet er gennemgået på udvalgets 10 møde. På baggrund af gennemgangen og drøftelserne på mødet fandt udvalget ikke grundlag for væsentlige ændringer i ordningen på nuværende tidspunkt og afsluttede derfor drøftelserne af spørgsmålet uden indstilling til ministeren.

Bilag:

- Notat/faktablad af 17. september 2003 om VVM i relation til husdyrbrug.

6.2. Vandløbs udløb i Vadehavet

På baggrund af konkrete problemer i området har udvalget ønsket at drøfte spørgsmålet.

Til brug ved behandling af spørgsmålet har udvalget modtaget faktablad af 15. september 2003 om myndighedsforhold ved vandløbs udløb i Vadehavet med tilhørende lovgivning.

På baggrund af gennemgang og drøftelse af forholdene i udvalget var der enighed i udvalget om, at amterne tager initiativ til en videre drøftelse med Kystdirektoratet for at identificere problemstillinger og afsøge mulige tekniske løsninger.

Bilag:

- Faktablad af 15. september 2003 om myndighedsforhold ved vandløbs udløb i Vadehavet med tilhørende lovgivning.

6.3. Regelforenklinger i øvrigt

Ud over de regelforenklinger og administrative forenklinger m.v., der indgår i en del af ovennævnte forslag har udvalget – efter oplæg fra amterne – drøftet yderligere forenklingsforslag f.eks. omkring dambrug, begrænset klageadgang m.v.

Da behandlingen af emnerne dels er i gang på forskellig vis i miljøministeriet, dels afventer afklaring af den fremtidige kommunale struktur, har udvalget valgt ikke at arbejde videre med de emner, der var rejst.

6.4. Spørgsmål i relation til Vadehavet

Der har været rejst en række spørgsmål i forhold til beskyttelsen og benyttelsen af Vadehavet. Set i lyset af, at Vadehavet er udpeget som pilotprojekt for en nationalpark fandt udvalget det hensigtsmæssigt, at disse spørgsmål blev taget op i den forbindelse. Dertil kommer at spørgsmålene ligeledes kan behandles i det Rådgivende udvalg vedrørende Vadehavet.

Bilag:

- Faktablad af 29. oktober 2002 med oversigt over Vadehavsreguleringen.

6.5. Regionplanlægning

Udvalget har ønsket en orientering/drøftelse af regionplanlægningen på baggrund af at udvalget fandt, at der er mange udpegningskategorier i regionplanlægningen.

Til brug ved behandlingen af spørgsmålet har udvalget modtaget notits af 19. december 2003 om regionplanlægningen samt "Overblik over statslige interesser i regionplanrevision 2005".

Udvalget er orienteret om regionplanlægning herunder udpegningskategorier.

Udvalget har på baggrund af orienteringen bedt Skov- og Naturstyrelsen om i det udvalg, der er nedsat for at se på regionplanens rolle i fremtiden, at være opmærksom på følgende forhold:

- Forenklinger er ønskelige.
- Man bør hen imod at man i regionplanlægningen ser på hvad der kan lade sig gøre og ikke kun alt det, der ikke kan lade sig gøre.
- Hvis nye krav kommer til, bør man overveje hvilke, der går ud.
- Der bør opstilles en tidsfrist for, hvor lang tid en arealreservation kan opretholdes i regionplanen til bestemte formål.

Bilag:

- Notits af 19. december 2003 om regionplanlægningen.

7. Udvalgets afsluttende drøftelse

Udvalget har haft en afsluttende drøftelse af demokrati og borgerinddragelse på baggrund af bogen "Naturens Værdi" samt oplæg fra nogle af de personer, der på forskellig måde har medvirket ved bogens tilblivelse.

Der kom under drøftelserne mange synspunkter og ideer frem omkring borgerinddragelsen og samarbejdet mellem borgere, organisationer og myndigheder, samt processen i forbindelse med gennemførelse af naturforvaltningsprojekter.

Der kan nævnes:

- Focusering på muligheder i stedet for begrænsninger – starte på en frisk med rent papir og så senere indrette efter begrænsninger.
- Medejerskab til projekterne i forbindelse med borgerinddragelsen.
- Kobling af lokal viden og ekspertviden.
- Fornyelse – også ungdom – i den kreds – både borger – organisations – og myndighedsside, der deltager i arbejdet.
- Den ansvarliges evne til at styres projektet igennem, uden selv at have alle meninger om projektet.

Udvalget konstaterede på baggrund af drøftelserne, at der fortsat er mulighed for at udvikle det lokale demokrati.

Der var enighed om, at samarbejdet mellem borgere og myndigheder skal fungere bedre, og at alle må arbejde herpå. Der var dog også en tiltro til, at der er vilje til det og derfor mulighed for det.

8. Baggrundsmateriale ud over det der er vedlagt som bilag til rapporten

- Redegørelse om Danmarks Natur, Miljøministeriet oktober 2002
- Lovbekendtgørelse nr. 85 af 4. februar 2002 af lov om naturbeskyttelse
- Uddrag af bemærkninger til naturbeskyttelsesloven – generelle bemærkninger og bemærkninger vedr. § 3
- Bekendtgørelse nr. 636 af 25. juni 2001 om bygge – og beskyttelseslinier
- Bekendtgørelse nr. 637 af 25. juni 2001 om beskyttede naturtyper.
- Nyt om § 3 og § 4, Skov- og Naturstyrelsen, juni 1987.
- Naturklagenævnet orienterer nr. 149, marts 1998.
- Vejledning om beskyttede sten- og jorddiger, Skov- og Naturstyrelsen 2001.
- Bekendtgørelse nr. 135 af 17. februar 1998 om fredning og vildtreservat i Vadehavet, samt vejledning hertil.
- Rådets direktiv af 2. april 1979 om beskyttelse af vilde fugle (79/409/EØF).
- Rådets Direktiv af 21 maj 1992 om bevaring af naturtyper samt vilde dyr og planter (92/43/EØF)
- Europa – Parlamentets og Rådets Direktiv 2000/60/EF af 23. oktober 2000 om fastlæggelse af en ramme for fællesskabets vandpolitiske foranstaltninger.
- Lovbekendtgørelse nr. 632 af 23. juni 2001 af lov om vandløb.
- Høringsmateriale af 24. oktober 2002 i forbindelse med revision af bekendtgørelse nr. 782 af 1. november 1998 om afgrænsning og administration af internationale naturbeskyttelsesområder, herunder udpegning af nye/reviderede fuglebeskyttelsesområder på havet og Bekendtgørelse nr. 477 af 7. juni 2003 om afgrænsning og administration af internationale naturbeskyttelsesområder.
- Bekendtgørelse nr. 26 af 4. april 1978 om konvention om vådområder af international betydning navnlig som levesteder for vandfugle (Ramsar-konventionen)
- Lovforslag nr. 101 af 5. december 2002 om forslag til lov om ændring af lov om vandløb m.v.
- Lovforslag nr. 102 af 5. december 2002 om forslag til lov om ændring af lov om beskyttelse af de ydre koge i Tøndermarsken.
- Notat om forekomst af yngle – og trækfugle i EF – fuglebeskyttelsesområder i Vadehavets marsk, Danmarks Miljøundersøgelser, december 2002.
- Kammeradvokatens notat af 28. november 2002 om implementering af Habitatdirektivet
- National forvaltningsplan for snæbel, april 2003.
- Hasardspillet med Danmarks Natur, Dansk Ornitologisk forening maj 2003.
- Truede engfugle, Dansk Ornitologisk Forening juni 2003.
- Idekatalog for naturplanlægning, Miljøministeriet 2003
- Forvaltning af natura 2000 – Områder, EU – Kommissionen 2001
- Udkast til forslag til ændring af naturbeskyttelsesloven samt forslag til lov om miljømål m.v. for vandforekomster og internationale naturbeskyttelsesområder (Miljømålsloven).
- Overblik over statslige interesser i regionplanrevision 2005. Miljøministeriet, Landsplanafdelingen, december 2002.

Bilag